

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ผลที่ได้นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการอธิบาย มีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
- 1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียนภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
- 1.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง
- 1.5 การเปรียบเทียบสัดส่วนภาวะโภชนาการ เด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครอบครัว ที่เลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนจำนวนทั้งหมด 60 คนเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน และกลุ่มทดลอง 30 คน ระหว่างการทดลองไม่มีการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ประกอบด้วยมารดาเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็น ร้อยละ 80 มีอายุระหว่าง 21-40 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 78.33 ในกลุ่มควบคุมคิดเป็นร้อยละ 66.66 และกลุ่มทดลองคิดเป็นร้อยละ 76.66 ด้านสถานภาพสมรส กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสถานภาพสมรสคู่ ทั้งหมด ร้อยละ 100 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 96.99 และร้อยละ 100 รายได้เฉลี่ย 4879.99 บาท จำนวนบุตรของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 40 กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.33 จำนวนบุตรวัยก่อนเรียนส่วน

ใหญ่มีจำนวน 1 คน กลุ่มทดลองคิดเป็นร้อยละ 90 และกลุ่มควบคุมคิดเป็นร้อยละ 96.66 ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกระหว่าง 5-7 คน กลุ่มครอบครัวส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลทางด้านโภชนาการ โดยได้รับข้อมูลจาก จนท. สาธารณสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.19

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	0	0	0	0
หญิง	30	100	30	100
2. ความสัมพันธ์				
มารดา	23	76.66	25	83.33
ย่า	2	6.66	1	3.33
ยาย	3	10	2	6.66
น้ำ	2	6.66	1	3.33
3. อายุ (ปี)				
น้อยกว่า 20	1	3.33	1	3.33
21-40	22	73.77	25	83.33
41-59	7	23.33	4	13.33
4. ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	23	76.66	20	66.66
มัธยมศึกษา	7	23.33	10	33.33
5. อาชีพ				
เกษตรกร	29	96.99	30	100
ค้าขาย	1	3.33	0	0
6. รายได้ของครอบครัว				
1000-3,999 บาท	24	80	20	66.66
4,000-6,999 บาท	5	16.66	6	20

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7,000-9,999 บาท	0	0	4	13.33
10,000 บาทขึ้นไป	1	3.33	0	0
7. จำนวนบุตรของมารดา				
1 คน	12	40	10	33.33
2 คน	11	36.66	16	53.33
3 คน	5	16.66	3	10
4 คน	2	6.66	1	3.33
8. จำนวนบุตร3-5 ปีของมารดา				
1 คน	27	90	29	96.66
2 คน	3	10	1	3.33
9. ลักษณะครอบครัว				
เดี่ยว	10	33.33	8	26.66
ขยาย	20	66.66	22	73.33
10. จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
น้อยกว่า 4	10	33.33	7	23.33
5-7 คน	11	36.66	18	60
7 คนขึ้นไป	9	30	5	16.66
11. การรับข้อมูลข่าวสารด้านโภชนาการ				
11.1 ไม่เคย	5	16.66	8	26.66
11.2 เคย	25	83.33	22	73.33
รับจากจนท.สาธารณสุข	15	50	10	33.33
รับจาก อสม.	5	16.66	2	6.66
รับจากโทรทัศน์/วิทยุ	8	26.66	6	20
รับจากหนังสือพิมพ์	1	3.33	2	6.66
รับจากโปสเตอร์	1	3.33	2	6.66

ข้อมูลทั่วไปของเด็กก่อนวัยเรียน

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ เป็นเด็กวัยก่อนเรียน ที่มีน้ำหนักก่อนข้างต่ำ ร้อยละ 56.66 และ 66.66 เด็กวัยก่อนเรียนที่มีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 43.33 และกลุ่มควบคุมร้อยละ 33.33 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55 เพศชายร้อยละ 45 อายุระหว่าง 3-5 ปี แรกคลอดส่วนใหญ่ น้ำหนัก 2501- 3000 กรัม คิดเป็นร้อยละ 51.66 ขณะตั้งครรภ์มารดาฝากครรภ์เฉลี่ย 5 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 80 รับการ ฝากครรภ์ที่สถานีนามัย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคลอดที่โรงพยาบาลของรัฐ และรับวัคซีนครบตามเกณฑ์ทุกคน ส่วนใหญ่เริ่มให้อาหารเสริมครั้งแรกเมื่ออายุ 3 เดือน กลุ่มทดลองคิดเป็นร้อยละ 46.66 กลุ่มควบคุมคิดเป็นร้อยละ 43.33 อาหารเสริมที่ให้ครั้งแรกส่วนมากเป็นข้าวซีรีแลก ร้อยละ 58.33 รองลงมาเป็นข้าวบดใส่ไข่ต้ม ร้อยละ 25 ข้าวต้ม ร้อยละ 13.33 และกล้วยบด ร้อยละ 3.33

ตารางที่ 14 ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	15	50	13	43.33
หญิง	15	50	18	60
2. อายุ (ปี)				
3 ปี	17	56.66	13	43.33
4 ปี	8	26.66	9	30
5 ปี	5	16.66	8	26.66
3. นน. แรกคลอด				
ต่ำกว่า 2500 กรัม	9	30	7	23.33
* 2501-3000 กรัม	16	53.33	15	50
3001 กรัม ขึ้นไป	5	16.66	8	26.66
4.ภาวะโภชนาการเด็ก				
น้ำหนักก่อนข้างน้อย	17	56.66	20	66.66
น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	13	43.33	10	33.33

ตารางที่ 14 ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. การฝากครรภ์ของมารดา				
ต่ำกว่า 3 ครั้ง	1	3.33		
4- 5 ครั้ง	5	16.66	8	26.66
5 ครั้ง ขึ้นไป	24	80	22	73.33
6. สถานที่ฝากครรภ์ของมารดา				
สอ.	24	80	24	80
รพ.รัฐ	2	6.66	5	16.66
คลินิก/รพ.เอกชน	4	13.33	1	3.33
7. สถานที่คลอดของมารดา				
รพ. รัฐ	30	100	30	100
8. ชนิดของนมที่ได้รับในปัจจุบัน				
นมชั้นหวาน	1	3.33	2	6.66
นมกล่อม	23	76.66	27	90
นมผง	3	10	1	3.33
ไม่ได้ดื่มนม	3	10	0	0
9. การรับวัคซีน				
ครบตามเกณฑ์	30	100	30	100
ไม่ครบ	0	0	0	0
10. เริ่มให้อาหารเสริมครั้งแรก				
1 เดือน	0	0	2	6.66
2 เดือน	1	3.33	1	3.33
3 เดือน	12	40	13	43.33
4 เดือน	2	6.66	4	13.33
5 เดือน	2	6.66	2	6.66
6 เดือน	10	33.33	1	3.33
1 ปี ขึ้นไป	3	9.99	7	23.33

ตารางที่ 14 ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. ประเภทของอาหารเสริมครั้งแรก				
ซีลีแลค	15	50	20	66.66
ข้าวคัมบด	5	16.66	3	10
ข้าวบดใส่ไข่ต้ม	9	30	6	20
กล้วยบด	1	3.33	1	3.33

1.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไข ภาวะทุพโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง

ผลจากการวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไข ภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียนภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่าหลังการทดลอง ค่าคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัว สูงกว่าก่อนทดลอง คือ คะแนนด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร ก่อนการทดลอง 92.24 หลังการทดลอง 110.79 ด้านการให้อาหาร ก่อนการทดลอง 88.97 หลังการทดลอง 105.67 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังการทดลองพบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนแตกต่างกันที่ระดับมีนัยสำคัญ .001 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน ภายในกลุ่ม ก่อนและหลัง การทดลอง และในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

พฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็ก	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t**	p-value*
	Mean	SD	Mean	SD		
กลุ่มทดลอง (n=30)						
ด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร	92.24	6.128	110.79	4.828	-14.522	.000
ด้านการให้อาหาร	88.97	5.474	105.67	4.302	-12.777	.000
กลุ่มควบคุม (n=30)						
ด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร	92.17	13.254	91.57	14.801	.407	.687
ด้านการให้อาหาร	88.67	14.213	88.83	8.355	-.091	.928

*กลุ่มทดลอง = $P < .001$, ** = Paired t – test

*กลุ่มควบคุม = $P > .05$

1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กของกลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย ด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร 92.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.128 ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการให้อาหาร 88.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.474 ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร 92.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.254 ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการให้อาหาร 88.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.213 เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติพบว่า พบว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กของกลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย ด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร 110.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.828 ด้านการให้อาหาร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 105.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.302 เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 ดังตารางที่ 15

1.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง พบว่า คะแนนด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหารและด้านการให้อาหาร แตกต่างกัน คือ คะแนนเฉลี่ยด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหารในกลุ่มทดลอง = 110.79 กลุ่มควบคุม = 92.14 คะแนนเฉลี่ยด้านการให้อาหารในกลุ่มทดลอง = 105.67 กลุ่มควบคุม = 88.83 เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

พฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็ก	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)		t**	P*
	Mean	SD	Mean	SD		
ด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร	110.79	4.828	92.14	14.723	6.419	.000
ด้านการให้อาหาร	105.67	4.302	88.83	8.355	9.434	.000

* = $P < .001$, ** = Independent t- test

1.5 การเปรียบเทียบสัดส่วนภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

1.5.1 เปรียบเทียบสัดส่วนภาวะโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองเด็ก มีน้ำหนักค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 56.66 เด็กน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 43.33 , และในกลุ่มควบคุมมีเด็กน้ำหนักค่อนข้างน้อยร้อยละ 66.66 เด็กน้ำหนักน้อยร้อยละ 33.33 เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของภาวะโภชนาการเด็กร้อยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

	ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ	X ²	p-value
กลุ่มทดลอง					
(N=30)	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	17	56.66	.533	.465
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	13	43.33	.533	.465
กลุ่มควบคุม					
(N=30)	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	20	66.66	.333	.98
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	10	33.33	.333	.98

ก่อนการทดลอง $P < .05$

1.5.2 เปรียบเทียบสัดส่วนภาวะโภชนาการ เด็กร้อยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

หลังการทดลอง 1 เดือนในกลุ่มทดลอง เด็กน้ำหนักปกติ ร้อยละ 16.66 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ร้อยละ 56.66 น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 26.66 กลุ่มควบคุม เด็กน้ำหนักปกติ ร้อยละ 3.33 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ร้อยละ 36.66 น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 60 นำมาทดสอบด้วยสถิติทดสอบ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 23

หลังการทดลอง 3 เดือนในกลุ่มทดลอง เด็กน้ำหนักปกติ ร้อยละ 33.33 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ร้อยละ 50 น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 16.66 และในกลุ่มควบคุม เด็กน้ำหนักปกติ ร้อยละ 10 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ร้อยละ 60 น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 30 เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง 1 เดือน

	ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ	X ²	p-value
กลุ่มทดลอง					
(N=30)	น้ำหนักปกติ	5	16.66	13.333	.000
	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	17	56.66	.533	.465
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	8	26.66	6.533	.011
กลุ่มควบคุม					
(N=30)	น้ำหนักปกติ	1	3.33	26.133	.000
	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	11	36.66	2.133	.144
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	18	60	1.200	.273

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมน้ำหนักปกติ $P < .001$

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง 3 เดือน

	ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ	X ²	p-value
กลุ่มทดลอง					
(N=30)	น้ำหนักปกติ	10	33.33	3.333	.068
	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	15	50	.000	1.000
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	5	16.60	13.333	.000
กลุ่มควบคุม					
(N=30)	น้ำหนักปกติ	3	10	19.200	.000
	น้ำหนักค่อนข้างน้อย	18	60	1.200	.273
	น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	9	30	4.800	.028

กลุ่มทดลอง น้ำหนักปกติ * = $P > .05$

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของผลการใช้กระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร และพฤติกรรมการให้อาหาร ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการดูแลตามปกติ ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 ภายหลังกการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อธิบายเหตุผล ได้ว่าครอบครัวที่ได้รับการดูแลตามรูปแบบปกติ คือ มีการติดตามชั่งน้ำหนัก เด็กอายุ 0-72 เดือน ปีละ 4 ครั้ง หรือทุก 3 เดือนโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแล้ว เมื่อมีการแปรผลการชั่งน้ำหนักโดยการนำไปเปรียบเทียบกับกราฟเส้นระวางโภชนาการเด็ก 0-72 เดือน แล้วหากพบว่า เด็กมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ หรือมีน้ำหนักค่อนข้างน้อย จะมีการให้ความรู้ โภชนศึกษา ในการเลี้ยงดูเด็กแก่ครอบครัว และมีวิตามินแอกให้เด็กรับประทาน และนัดชั่งน้ำหนักซ้ำ ทุก 1 เดือน หากเด็กยังมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ภายใน 3 เดือนต้องส่งพบแพทย์ เพื่อวินิจฉัยโรคที่เป็นและหาสาเหตุความผิดปกติ จะเห็นได้ว่า แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในปัจจุบัน เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เน้นผลลัพธ์ปัจจัยด้านเด็กเพียงอย่างเดียว ขาดการมีส่วนร่วมของครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีผลโดยตรงต่อการพัฒนา ด้านพฤติกรรมการบริโภคของเด็ก โดยเด็กจะเลียนแบบและยึดพ่อแม่ และบุคคลในครอบครัวเป็นแบบอย่าง (เบญญา มุกตพันธ์, 2542) สอดคล้องกับ พัทธราภรณ์ เจริญวิทย์ (2542) กล่าวว่า ผู้ที่มีอิทธิพล ต่อ บริโภคนิสัยของเด็กมากที่สุด คือ บิดา มารดา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำครอบครัวกลุ่มทดลองเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครอบครัวเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กด้านโภชนาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน โดยจัดให้ครอบครัวได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ต่อสมาชิกในกลุ่ม ส่งเสริมให้ครอบครัวเข้าใจต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาทุพโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน ส่งเสริมความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล จากการได้รับข้อมูล การได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ให้และผู้รับภายในกลุ่ม

โดยสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง และสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับตนเอง (Klein, 1972)

ครอบครัวกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มหลังการทดลองมีคะแนนด้านพฤติกรรมกำบังและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ สูงกว่าก่อนการทดลอง แบนคูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และความคิด การเรียนรู้เป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การฝึกหัด หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ (Bandura, 1977) ผลของการเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลในด้านความรู้ ความรู้สึกและทักษะ ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมตามมา (สุรางค์ ใคว์ตระกูล 2537; อารี พันธุ์มณี, 2538) เมื่อครอบครัว ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม ทำให้ครอบครัวเกิดการเรียนรู้ จากผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้นำกลุ่ม เรียนรู้จากสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง และเรียนรู้จากใบงาน ซึ่งมีสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อร่วมกันคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เรียนรู้ และพัฒนาทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรม ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พรศรี โบราณมูล (2546) โดยศึกษาผลของโปรแกรมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมกำบังตนเองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคธาลัสซีเมีย พบว่า ผู้ป่วยเด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกำบังตนเองที่ถูกต้องในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมกำบังตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$)

2.2 ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพฤติกรรมกำบังและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกำบังและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) ซึ่งครอบครัวในกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม ครอบครัวมีพฤติกรรมกำบังเด็กด้านโภชนาการไม่เหมาะสม เช่น ให้เด็กรับประทานอาหารประเภทข้าวแต่ละมือน้อย โดยให้รับประทานอาหารกับข้าวในปริมาณน้อย ๆ จำกัดปริมาณกับข้าว โดยเฉพาะ เนื้อสัตว์ ไข่ งคอาหารบางประเภท ในกรณีที่เด็กเจ็บป่วย เช่น มีบาดแผลงดรับประทาน ไข่ เนื้อสัตว์ การบังคับ และลงโทษเด็ก ให้รับประทานอาหาร ครอบครัว บางครอบครัว ไม่ทราบว่าเด็กในครอบครัวมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ เนื่องจากประเมินภาวะโภชนาการไม่เป็น บางครอบครัวไม่รู้ว่ามีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ที่มีผลกระทบอย่างไร ทำให้ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและไม่มีการแก้ไข ปัญหา ทำให้ปัญหายังคงอยู่และไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งต่างจากครอบครัวกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วม

กระบวนการกลุ่ม ซึ่งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รับความรู้จากผู้นำกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม เรื่อง ความสำคัญของเด็กวัยก่อนเรียน ความสำคัญของโภชนาการซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตทางกาย และพัฒนาการของเด็ก ครอบครัวกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ตาม ใบบาง ทั้งเรื่องการประเมินภาวะโภชนาการของเด็กในครอบครัว การเลือกวัตถุดิบมาประกอบ อาหาร และการทดสอบสารปนเปื้อน การจัดเมนูอาหารที่เหมาะสมกับเด็กในครอบครัว การ วิเคราะห์ปริมาณ และสารอาหารในแต่ละมื้อ ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการ ได้แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม การได้รับฟังสมาชิกกลุ่มเสนอแนะขอคิดต่าง ๆ ทำให้ครอบครัวเกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

2.3 ความแตกต่างภาวะโภชนาการของ เด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม หลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง 1 เดือนในกลุ่มทดลอง เด็กวัยก่อนเรียน มีภาวะ โภชนาการอยู่ในระดับปกติ มากกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง จำนวน 5 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.66 และ 3.33 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ในกลุ่มทดลอง จำนวน 17 คน กลุ่ม ควบคุม จำนวน 11 คิดเป็นร้อยละ 56.66 และ 36.66 น้ำหนักน้อย ในกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 และ 60 นำมาทดสอบด้วยสถิติไคสแคว พบว่าไม่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ว่า ตามลักษณะของเด็กวัยก่อน เรียนจะมีอัตราการเจริญเติบโตลดลง จึงกินอาหารน้อยลง เนื่องจากมีความต้องการน้อยลงตามวัย น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยปีละ 2-2.5 กิโลกรัม หรือวันละ 6-8 กรัมต่อวัน (พรทิพย์ ศิริบุรณพิพัฒนา, 2544) นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาวะทุพโภชนาการ ได้แก่ การติดเชื้อพยาธิในลำไส้ อาการ เจ็บป่วย เช่น โรคท้องร่วง โรคหวัด ซึ่งในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมปัจจัยดังกล่าว ทำให้เด็กวัยก่อนเรียน ไม่สามารถกลับมามีน้ำหนักที่ปกติ หรือเพิ่มมากขึ้นในระยะเวลาเพียง 1 เดือนที่เก็บข้อมูล

หลังการทดลอง 3 เดือน ในกลุ่มทดลอง เด็กวัยก่อนเรียน มีภาวะ โภชนาการอยู่ในระดับ ปกติ มากกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 และร้อยละ 10 น้ำหนักค่อนข้างน้อย ในกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 18 คิดเป็นร้อยละ 50 และ 60 น้ำหนักน้อย ในกลุ่มทดลอง จำนวน 5 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 9 คน คิด เป็นร้อยละ 16.60 และ ร้อยละ 30 เมื่อนำมาทดสอบด้วยสถิติไคสแคว พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะ กลุ่มทดลองที่ครอบครัวเข้าร่วมกระบวนการ กลุ่ม ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ความคิดเห็น และความรู้สึกระหว่างครอบครัว

ที่มีปัญหาเกี่ยวกับภาวะโภชนาการเด็กซึ่งเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยคอยกระตุ้นเชื่อมโยง คำพูด และความคิดเห็นของครอบครัว เพิ่มเติมความรู้ที่ถูกต้องในโอกาสที่เหมาะสม และครอบครัวได้มีโอกาส ทดลองปฏิบัติจริง ในการจัดเตรียมวัตถุดิบ ทดลองปรุงและประกอบอาหาร โดยมีโภชนาการที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ เรื่องอาหารให้คำแนะนำ เพิ่มความมั่นใจ ในการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทุพโภชนาการ จากกระบวนการดังกล่าว มีผลทำให้ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านการจัดเตรียมและการปรุงอาหาร รวมทั้งพฤติกรรม ด้านการให้อาหารที่ดีขึ้น ส่งผล ให้เด็กวัยก่อนเรียนในครอบครัวกลุ่มทดลอง ได้รับปริมาณสารอาหารอย่างเพียงพอกับความ ต้องการของร่างกาย อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลา 3 เดือน ทำให้เด็กวัยก่อนเรียนมี ภาวะโภชนาการดีขึ้น สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย